

בעזרהש"ת

שמואל אמר

פרפראות חידודים ואמרים נפלאים
מגדולי ומאורי הדורות וממעתיקי השמועה
מלוקטים מפני סופרים וספרים
על התורה ומועדים

ועליהם הארות והוספות
מהגה"ח ר' שמואל משה נ. זילברברג שליט"א

פרשת פינחס

שנה ה'

פרשת פינחס

פסע ביום י"ב באלול יום ההילולא של הרה"ק הרה"י **בונם מפרישיסחא זי"ע**, פתח הרה"ק רבי **יעקב אריה מראדזימין זי"ע** ואמר: מורי ורבי הרבי מפרישיסחא אמר, כי אחרי פטירת כל אחד ואחד, בשעה שמביאין אותו לדון, הרשות ביד כל אחד ואחד לומר - רצוני שרבי בעולם העליון - הוא אשר יישב בדיני. ואני כל גדלותי היא מהזהרה, ועל ידי ההלכהבותי באתי להיות רבי.

וכרמנשך לדבריו כי נתגדל על הזוהר הקדוש אמר הרה"י בונם: אברור לי לדיין את ההש"ב, וכדי שלא אשבח זאת אתן לי סימן מהפסוק **"ומבשרי"י** אזהה אלוק" (איוב י"ט: כ"ו) ראשי תיבות **"ומורי רבי שמעון בן יוחאי"**.

המשך הרה"ק מראדזימין ואמר: פעם בעת שאמרתי לפני הרה"י בונם מתוך הזוהר הקדוש בפרשת פינחס, ביקשני לחזור על מאמר אחד - שנית. הרה"ק עמוקות ואמר: אני חס עליך, ולולי זאת צויתך לומר פעם שלישית, כי שם מבואר כל עניינך.

מתוך מילים אלה הבין רבינו מה אחריתו, ואמר: אני ריא שלא אצא מזה העולם בפרשת פינחס. ומדי שנה בשנה בדיגע פרשת פינחס עסק הרבי מראדזימין בתפילה ובתשובה כמי שמתכוון לעזוב את העולם הזה. בשבוע זה לא רצה לעזוב את ביתו באמרו אין דעם שטיבל - בחדר הזה אנו ריא מפני מלאכים ושרפים.

וכאשר עברד השבת בשלום היה עושה ביום ראשון פרשת מטות סעודה רבתי והשמחה הייתה גדולה.

אמרי שמואל ♦ ג

פרשת פינחס תשפ"ד
פינה, ואילו כאשר אני מופיע כאורה, אזי הוא יום טוב...

הגה"ח ר' **חיים יצחק שוירץ ז"ל**, הביא מה שכתב ב**ירמיות צופים**: **"שמעתי מפ"ק הרב מנעשכין, שלפרשנו זו יש כוח של כל הגלים, ומי שהוא בשבת זה אצל צדיק הדור - כאילו היה אצלו כל הגלים וימים נוראים, וכן מבאי מאחד מתלמידי הרה"י **בונם מפרישיסחא זי"ע** ששמעו מרבו דברים אלו.**

והוסף, שמסופר על חסיד שבעל החגים היה בביתו ובפרשת פינחס היה מגיע לרבי, כששאל אותו רבו על כך ענה, שרצונו עי להיות בכל חג בכל הקודש, אך מחמת שיש לו מגיעות וקשיים נתיישב בדעתו לנסוע בשבת פר' פינחס, בה קוראים את כל המועדות, ואז יחשב כאילו נמצא כל המועדות אצל הרבי. השיבו הרבי: מדוע ברחונית רצונך לתפוס הכול יחד? עזתי היא שתהיה כאן כל חג במועדו, ובפרשת פינחס תהיה בבית, ויחשב כאילו היית בבית כל החגים...

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא בליתי את בני ישראל בקנאתי" (מכבד כ"ה, א').
בספר **דברי שמואל** הביא בשם הרה"ק **מוקאנצ זי"ע** שרייק, מרדע חילקה התורה את מעשה פינחס והשכר לשתי פרשיות נפרדות, והרי המעשה שפינחס הרג את זמרי היה בסוף פרשת בלק והדין נותן שגם את השכר יכתוב באותה פרשה? ובד"א, שכאה התורה לרמו שאין מפורין לתת את השכר של הקנאו אפילו לדבר מצוה, שאולי לא היתה כוונתו שלימה לשם שמים, ואולי

ד ♦ אמרי שמואל

התערבה כוונה אחרת, ולכן ממתניין לו ורק אח"כ מקבל שכר.

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו', לכן אמר הנני נותן לו את בריתי שלום" (מכבד כ"ה, א'-ב'), תבוא **אדוני קוני הה"ח רבי שמואל פתאל זצ"ל** בספרו **'אמרי שפור'**, דלאורה קשה ממה דאיתא בגמ' (מדיישן ע') שהכתים הם בעלי מריבה, שטאמר **"עמך כמרירי כהן"** (הושע ד, ד), והלא לפינחס נתן הקב"ה ברית שלום דהיינו הכהונה, כמבואר ברש"י? ותניין דהנה אמר חז"ל (מכבד ס"ה) 'תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם', וקשה דאדרבה ת"ח מריבין זה עם זה כמו שדרשו חז"ל (מדיישן כ') **"לא יבושו מי ידברו את אויבים בשער"**, אמר ר' חייא בר אבא: אפילו אכזבנו הרב ותלמידו שעוסקים בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה לזה ואין זזים משם עד שנעשים אוהבים זה לזה, שנאמר **"את רוב בסופה" - אהבה בסופה**, מכאן ראה שגם ת"ח בעצמן מריבין זה עם זה, ואך אמר שית"ח מרובים שלום בעולם? אלא יש לפרש כוונת חז"ל, דת"ח מרבים שלום בעולם ע"י שהם מריבים זה עם זה ואח"כ גוברין על יצרים ואינם זזים משם עד שעושים שלום ועשים אוהבים זה לזה, ועל די כך נפתח שער השלום לכל העולם, ואף בשאר המחלוקות שבעולם עושים שלום, והיו אוהבים זה לזה, יען שכבר נפתח השער על ידי התלמידי חכמים.

ועל בן אמר חז"ל שתלמידי חכמים מרביין שלום בעולם, כי כל כוונת מריבתם מתחילה היא להיות בסוף אלו הפתחים שער השלום לכל העולם, ולהרבות שלום למולם.

וזה כוונת חז"ל בסיימם **"שלום רב לאוהבי תורתך"**.

ישראל נהרגים ח"ו במגפה, ונמצא שכל עם

מעל בני ישראל, ולולא קנאותו של פנחס היו כל

'**בדרכי עבדת ה'**, דהלא פנחס השיב את חמת ה'

שטרנבך שליט"א ראבי"ד העדה החרדית בגליון

הכתוב ויחסו אחר אהרן. תמה הגאון **רבי משה**

לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל? בא

הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים

פרש רש"י: 'לפי שהיו השבטים מבזים אותו -

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (בפסבר כ"ה, ט"ז).

ואתא במדרש רבה (שמות ל, ט) 'זאלה המושפטים

אשר תשים לפניהם, הר"ד מגיד דבריו לענק -

אלו הברות, חוקיו ומשפטי ישראל - אלו

המושפטים, לפי שאין מדותיו של הקב"ה כמות

כ"ו, מות ב"ו מורה לאחרים לישות והוא אינו

עושה כלום, הקב"ה אינו בן - אלא מה שהוא

עושה הוא אמר לישראל לעשות ולשמוח, והרי

מצוות עשה היא מן התורה ביומו תתן שכרו

(דברים כ"ה, ט"ז) - לא תלך פעולת שכר אותך עד

פיגול.

תעמוד להם לעז, ולא תפגום הגאווה כמחשבת

ולא בזכות עצמם, וכשידעו זאת - אז צדקתם

לכם, שכל מה שזכו - הכל הוא בזכות אבות

שזכות אבותם מסייעתן, שידעו ויכירו בפנימיות

עם הציבור - יהיו עמלים עמדם לשם שמים,

כוננת התנא בפרקי אבות (פ"ב מ"ט) וכל העמלים

הרסוף הר"א **הילפרין**, דאפשר לומר שוודו

שיחסו הכתוב אחר אהרן, ודפח"ה.

אם זאת אבותיו עמדה לו, וזוהי הכוונה במה

פיגול - לדמות שזכה לפעולה זו בזכות עצמו, כי

הלז, כיון שמעולם לא נכנס במחשבתו מוחשבת

ויחסו אחר אהרן - לומר שפינחס לא הוצרך לבויון

כפעולתו הגדולה, לכן ביוזמו. אבל בא הכתוב

שביזו את פינחס היתה לטובתו לכל יתגאה

מתניתו **משפפנעשט זצ"ל**, שכוונת השבטים

מסקולצן זצ"ל שאמר בשם החזק"ק **רבי אברהם**

שיחתו, הביא בשם הרד"ק **רבי אלעזר זוסמא**

הילפרין זצ"ל אבי"ד מלדס-גרין בספרו 'פה

הכתוב ויחסו אחר אהרן. הגאון החסיד **רבי אלחנן**

לעבודת אלילים, והרג נשיא שבט מישראל? בא

הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים

פרשת פינחס תשפ"ד

נכדי'יעקב...

הרבי ר' אלימלך ואמר לי - למה אינך מקרב את

'מדוע כבודו מוסר, הלא זה עתה היה אצלי ונקך

השיב לי: 'אלימלך'. מיד קראו הרבי אלי, ואמר:

אך הוא התנצל באומרו: לא אני שואל אלא הרבי.

עתה תמלא רבי 'יעקב תרעומת על אותו שנשנ,

שאל אותו לשם זקנו? הלך ושאלו בשלישית,

'אלעזר', שב המשמש והגיד לרבו. אמר הרבי -

אמר לי: שאל אותו שם אביו? שב ושאלו, ואמר:

לשמו, אמר לי: 'יעקב. חור השמש והגיד לרבו,

שעומד אצל התנז מה שזכו הלך השמש ושאלו

וואו אמר למשמשו: לך ושאל את היהודי הזה

הטהורות והביט לכל העברים ופיות בית המדרש,

בשעות הסעודה הגבוה הרבי מוזיון את עינו

נסע ונסיעה אל הרד"ק **רבי ישראל מרחין זי"ע**,

הרה"ק הרבי ר' **אלימלך מליז'ענסק זי"ע**, שעפע

הרה"ק **רבי אלעזר מליז'ענסק זצ"ל** וכבר של

הביא מעשה מוהר"צ **רבי יעקב זצ"ל** בנו של

'אצרות החן מוהר"ח ר' נח גד וינטראוב זצ"ל

פירש רש"י: בא הכתוב ויחסו אחר אהרן. בספר

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (בפסבר כ"ה, ט"ז).

'הלמיד של פינחס...

ועוד השיבו, דמפשיט פינחס יכולים ג"כ להיות

הוא אליהו, וזה הכונה 'תלמידיו של פינחס'.

רבינו שאפשר שהיה לו גיילי אליהו ואי' דפינחס

כ"כ הרבה שנים עד תקופת התנאים? והשיבו

אפשר שיהיה תלמידיו של פינחס, וכי פינחס חי

ישמעאל בן פיאיבי, תלמידיו של פינחס וכו', ואך

שיש להם שלום, זאין למו מכושלי - במה

פרשת פינחס תשפ"ד

בשביל ישראל במעשה העגל, בשבר זאת נבחרת לכהונה גדולה.
וכמו כן פינחס היה ירא שמא ידרעו ישראל את משה, ולא יהיה להם תקומה ח"ו, לכך הישב בנפשיו - מוטב שיהרגו אותו ואותו יחיו, ושם נפשו בכפו ג"כ בשביל ישראל, לכך מחסו אחר אהרן. וזהו שאמר הכהדרש 'בדין הוא שיטול שכר כמו אהרן, כפי שפרשנו.

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" (בפסוק כ"ה, א'), בספר **'פנים יפות'** הביא בשם הוזה"ק (הגרי"ה) דבן אהרן קאי על פינחס, כיון שנתקבצו עליו שבטו של שמועז, צאה נשמתו והכניס לו הקב"ה נשמת נדב ואביהוא, לכך נקרא בן אהרן הכהן, ולכן נכנס או לכהונה.
ומביא עוד, שלמאן דאמר 'פינחס זה אליהו ירמיוה' רמז נאה בזה, כי מספר 'נדב ואביהוא' עם מספר 'אליהו הנביא' עם המלל - הוא כמספר 'פינחס'.
וכן מובא בשם **נאמרי החפזי'** להרמב"ם שהביא בן בשם מדרש, והעתיקו בספר **'מנחת כהונה'** על המדרש (רש פדת פינחס), כי כשבאו עליו להורגו - פיררה נשמתו מפחדם ונשאר כמות והניחוח, ונפשות נדב ואביהוא שהיו עדיין משוטטות שם, הרגישו בדבר והחזירו לו נפשו בעורו חס וחס, ואחר שיצאה נשמתו הרי קיבל דינו מוגזרת אדם, ועל כן היה ראוי שלא ימות עוד, עכ"ד.

הקשה **הפנים יפות'**, דאם כן מה שאמרו (לקוט שפעני בקל, רמז תשע"א) שנעשה נס לפינחס שלא נטמא, הלא אירא בגמי (דה"ע) 'איבעיא לכו אם בתחית המתים יצטרכו הואה כיון שהמת נוגע בעצמו' (בליקוט הגמ' פסחים ע"ה ע"ה - צ"ה"ה) הלא שלישי ושיעי או אתו צריכינן? ואם כן פינחס שמת ונגע

בעצמו נמצא שנטמא, והרי שנוני לעיל שלא נטמא? ותירץ הרקבי"ה יודע לכוון רגזיו, ובאותו רגע שפררה נשמתו מיד נמסו בו נשמות נדב ואביהוא, ולא היה מות אפילו רגע.

ואולי יש קצת סייעתא לכך מהרמב"ם הג"ל, שכתב שבעורו חס נמסו בו נשמות נדב ואביהוא. והקשה **הנאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל** בספרו **'לחיות נתן'**, דצריך להבין מה שייכות יש בין פינחס לנדב ואביהוא? ותירץ, דדם מותו משום שיוקריבו לפני ה' אש וזה אשר לא צוה אותם (ויקרא י' א'), הרי שחמאו על שהוסיפו על מצוות התורה שלא כדת, ועל כן היתה הקנתם על ידי פינחס שקינא קנאת ה', אשר אמרו עליו (ספרי) דקנאין פוגעים בו, אבל הלכה ואין מורין כן. ומציא דגם פינחס עשה מצוה אשר לא צוה, ומכל מקום יש הבדל ביניהם, דנדב ואביהוא הוסיפו על המצוות שלא כדת, ואילו פינחס מה שהוסיף על המצוות - 'פה הוסיף, וזה היה תקון על עוונם של נדב ואביהוא, ועל כן נכנסה נשמתם לתוך פינחס, ועל ידי זה נתקנו.

ועוד תירץ, דהנה נדב ואביהוא מתו משום שהיו הלכה בפני רבם, דחייב מיתה (פסחים ל"א), וכדי לתקן חטא זה הורה גם פינחס הלכה בפני רבו, שקינא קנאת ה', בענין שהוא הלכה ואין מורין כן. אולם הוראה זו בדין היתה, דהרי קנאים פוגעין בו, וזו היתה תשובת המשקל על חטא נדב ואביהוא.

"בקנאו את קנאתי" (בפסוק כ"ה, א'), הביא הגדה"ה רבי נח מד וינטראוב זצ"ל בספר **'בישישים חכמה'** בשם הרד"ק רבי ישראל יצחק מאוטרבונג זצ"ל, שאמר: **"כתיב בקנאו את קנאתי"**, פסח הכהן לא עשה

את הדבר הזה בכעס, אלא כמו שכתוב אצל הקב"ה (תהילים י' י"ח) **'א-ל זועם בכל יום'**, וכתוב 'זחסד א-ל כל היום' (שם כ"ב, ג), כי גם זעמו של הקב"ה הוא חסד, כן פסח הכהן לא היה חלילה בכעס. והרי 'בקנאו את קנאתי', פינחס עשה כמנוי שהזעם שלו היה במידת החסד".

"בקנאו את קנאתי" (בפסוק כ"ה, א'), בספר **'שי לחודה'** מובא, ששח פעם הגרי"ו **מבריסק זצ"ל** ואמר: יש הבדל גדול ביני ובין אחד שהתחזה לקנא. והביא משל, לבית שהיו בו הרבה עכברים, וכדי להילחם במכה זו היו מביאים חתול והיה דוחף את העכברים והורגם. והנה גם כול הבית וגם החתול אינם אוהבים עכברים, אמנם הבדל מהותי יש ביניהם, הבעל הבית היה מעדיף שלא יהיו כלל עכברים, ואילו החתול חצה מאוד שיהיו עכברים כדי שיוכל להורגם.

ובאר דבריו הרב מבריסק, שהוא הדין בקנאות, לי היה יותר נוחא שלא יהיה במה ובמי להילחם, ממשא"כ אותם אדם - רוצה שיהיה לו במה להילחם, הוא שואב חיות מכן...

"בקנאו את קנאתי" (בפסוק כ"ה, א'), אותה בגמי (הרש"מי ספרהדין פ"ט, ה"ז) 'הבעל ארמית קנאים פוגעים בו, הנה שלא ברצון חכמים, ופניהם שלא ברצון חכמים'. הקשה **הנאון רבי נתן גשטטנר זצ"ל** דצריך ביאור, אם דינא הוא שקנאים פוגעים בו, אמאי אין זה רצון חכמים? (ועיי' בספר 'כלי חפזיה מה שתירץ בזה פאריסית) ותירץ, דהנה זה שבא לקנא קנאת ה' - צריך שתהא כל כוונתו לשם שמים, שהרי מדינא אין הורגים אותו רק קנאים פוגעים בו, ואם כן צריך לעשותו משום קנאות ולא לשם פניה

כלשהיא. והנה אם ישבחוהו על מעשה הקנאות, אם כן יתכן שעושה מעשהו כדי שישבחוהו על מעשהו הטוב שעשה, ולכן מודיעים לו שאין זה ברצון חכמים שיקנא, ולא ישבחוהו אם ידרוג, ואם מכל מקום ידרוג - הרי זה הוכחה שעשהא לשם שמים כי לא יכול לסבול חליל השם זה, לכך קינא אף שיאמרו לו שעשה שלא ברצון חכמים.

"בקנאו את קנאתי" (בפסוק כ"ה, א'), פירש רש"י: 'בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף'. בספר **'חידושי המלבי"ם על הש"ס'** מהנאון הרב **שלמה דרליך זצ"ל** מובא, ששמע בשם הרד"ק **מוטרשטקוב זצ"ל** (הרי"ס אלו הוא בספר 'משת שפן מדינשטוב זצ"ל', שאל קוטנאן זצ"ל, בשם הח"ק רבי צבי הירש מדינשטוב זצ"ל), לבאר מה שמצינו בגמי (פסוק ו') 'ומי איכא רתוא קמיה דקודשא בריך הוא? אין וכו' וכמה זעמו רגע וכו' ואין כל בריה יכולה לכוון אותה שעה, חוץ מכלעם הרשע דכתיב ביה (לעיל כ"ה ט"ז) 'וידעד דעת עליון וכו', מלמה שהיה יודע לכיון אותה שעה שהקב"ה מועט בה, והיינו דאמר להו נביא לישראל (ספרי, ה) 'עמי זכר נא מה יען בלך מלך מואב וכו' למען דעת צדקות השם', אמר רבי אלעזר: אמר להם הקב"ה לישראל, דעו כמה צדקות עשיתו עמכם שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלי כעסתי, לא נשתניו משוואתם של ישראל שריד ופליט, והיינו דקאמר ליה בלעם בלבך (לעיל כ"ה ח) 'מה אקוב לא קבא א-ל ומה זועם לא זעם ה', מלמה שכל אותן הימים לא זעם, ובמקום אחר אמרו (ספריהדין ק"י) שכיון שראה בלעם שלא זעם ה', עמד ויעץ לבליך להכשילם במנות מואב.

והקשה הרד"ק **מוטרשטקוב זצ"ל**, אם היה בלעם יודע עצה זו שאפשר להכשילם ולעורר זעם עליון

עליהם, אם כן למה לא יעץ זאת מיד בתחילה, ואז לקבלם, ואף היה חוסך את כעסו של בלק ושיחיו עליו? ומתוך, דהנה זה שהקב"ה כועס בכל יום כשיעור רגע, מה הכוונה והתועלת בינם זה? אלא כי כידוע אחת ממידותיו של הקב"ה היא מידת 'החסד והאהבה', שממנה משתלשל טבע האהבה והחסד' בעולם. ומידותיו של הקב"ה הם ללא הגבלה ושיעור, וכל זמן שמשתמשים בני אדם במידה זו לאהבה ה' אהבת ישראל ואהבת התורה יבואו למידות נעלות, אך אם ישתמשו בני אדם במידת החסד בלא גבול ושיעור הראוי, הרי הם עוללים להיכשל באהבת איסור ובעוונות של עויות רח"ל, וכאמור אצל אהרת העריות (ויקרא כ').

י"ח) חסד הוא, וכדי שלא יבוא בני אדם להיכשל בכך - עשה הקב"ה עצת ותחבולה ליצמצם את מידת החסד והאהבה, על ידי התעוררות זעמו כרגע במידת הגבורה בכיכול, ובכך מצוי גבול ושיעור להשפעת האהבה בעולם, ומחמת כעס זה יכולים בני אדם להשתמש במידת האהבה כראוי מבלי להיכשל באהבת איסור.

ומיושב עתה למה לא יעץ בלעם עצתו הרשעה עד לאחר שניסה לקלל את ישראל, כי מלכתחילה ידע שהעצה המועילה ביותר היא רק הקללה ברגע הועם, אבל מאחר שנכשלה עצתו כי בימים אלו לא זעם ה' כלל, לכן עלתה בלבו עצת חדשה, שמתחמת העדר הזעם הלוא תתגבר האהבה והחסד בלי שיעור וגבול, ואם כן הוכשרה השעה לזכישלים בעריות, ולכן יעץ להם להזנות את בנותיהם. אבל לפני זה, כאשר עדיין לא ידע שלא יזעם ה' ותתפשט האהבה בלי גבול, לא היה מקום כלל להשיאם עצת רשעה זו.

וזה פירוש הגמ' (קדושין ה:) 'צופה רשע לצדיק ואם כן בודאי ברין ובצדק שיטול שכרו משלם, אמרי שמואל ♦ יא'

שהרי מה שהתגבר נגד היצר היה משום רוב עמלו ופרי יגיעותו.

[והשבת להוסיף, שלפי רעיון זה אפשר להבין לשון הכתוב (תהלים ה, ה-ו) 'זמרו לה' חסידיו והודו לזכר קדשו, כי רגע באפיו חיים ברגעו, דלכאורה קשיא - מה היא הזמרה וההודאה על 'כי רגע באפיו, על שנכעסו של הקב"ה רגע? אבל לדברינו יובן, שהלוא רק בגלל שמתעורר אפיו וכעסו של הקב"ה בכל יום כרגע, אנו זוכים להישמר מן החטא, וכל היותנו חסידיו הוא בזכות אותו אף וכעס, ולכן שפיר יש לנו לזמר ולהודות לזכר קדשו שבזכות 'כי רגע באפיו' אנו זוכים להיות 'חסידיו הנשמרים מן העוונות].

י"ב) מן החת"ם סופר היה מוהל אומן מומחה, אשר מל מאות ואלפי ילדי ישראל, והמשיך במצוה זו גם לעת זקנותו, אלא שבשנותיו האחרונות היה עושה בעצמו רק את החיתוך, ואילו בעשיית הפריעה היה אחד מסייע על ידו, בדרך כלל היה זה חתנו המה"ק רבי חזקיהו עזריאל זצ"ל. ביום א' י"ב כסלו תקצ"ח, כאשר מל החת"ם סופר את הילד עקיבא יוסף שלעזיגער (שגדל ונעלה אח"כ להיות המאן מל י"ג תשנ"י זצ"ל), עשה את החיתוך כדרכו, אולם חתנו לא עמד לצידו, ולא נבח במקום. משראה החת"ם סופר שהוא איננו, בלית ברירה עשה גם את הפריעה בעצמו.

מיד בתום הברית הניח החת"ם סופר את ידיו הקדושות למעלה, ואמר בהתרגשות: דאו נא רבותי, כי אין לי ציפורנים ואיני יכול לפרוע, אלא שאליו זכור לטוב, מלאך הברית, עמד לימיני בשעת הפריעה וסמכני.

י"ב ♦ אמרי שמואל

י"ב) לזרוע אחריי ברית כהנת עולם" (נפחדה כ"ה י"ב), פירש רש"י: 'ברית כהנות עולם וכו' - לא נתבון פתח עד שזרמנו לזמרי'. הביא בליקטיו יחודה; שמן ה'בית ישראל' ז"ע אמר בשם אביו מרן האמרי אמת ז"צ, דהנה איתא בספרים הטעם מדוע לא נתבון עד שזרג לזמרי - מפני שכנו שזרג את הנפש נפסל, ולכן לא נתבון פתח עד שזרג את זמרי, שאם היה כהן מקודש - היה נפסל מכוחותיו. והקשה הבית ישראל: ומה נפקא מינה אפילו אם הרג קודם שנתבון, הלא הוא אותו אדם שזרג אז, ומה יועיל בזה שנתבון אחר כך? ותירץ, שאין זה תשוב אותו אדם רק נדה כאדם אחר אחרי שנתבון, וכמו כן איתא בזהר שפרחה נשמות ונכנסה בו נשמה אחרת.

והוסף ה'בית ישראל' ובאר, דזה כעין מה שמוספר מעשה אצל הרבי ר' ברוך ממעייבוי ז"ע שבא אליו אדם אחד אברך בן תורה שהחזיק מעצמו מאור, וכאשר נכנס לחדרי ר' ברוך כמעט שלא נתן לו אפילו שלום וריקן אותו מאוד. האברך שראה שאין מכבדים אותו - הבין שאין מקום זה עבורו ונת'ייעשב בדעתו שיחזור לביתו, וכן עשה. באמצע הדרך כאשר התעניף, ישב על אבן שוכב הדרך לנות, והרבה בדעתו - מדוע הרבי כל כך רחוק אותנו? ואז הוא הרגיש בעצמו שבגלל האוויר שדבק בו - ריחקו, והתחיל לכבות, ואז שב בחזרה לחדרי ר' ברוך, והרבי אכן הרגיש בכל זה וכאשר חזר האברך למעון קדשו של הרד"ק ממעייבוי צא הרד"ק לקראתו ונתן לו שלום בשמחה רבה, וכיבד אותו מאוד. והיה שם נגדו של הרבי ר' ברוך כבן ג' שנים ושאל ליקינו: הלא זה הוא אותו אדם שהיה כאן ומקודם ריחקת

[illegible]

נרדשת פניהם תשפ"ד

מלאך, ונפגא מינה לדרות אם יזכר איש כמותם. ובארז החיים. חק מבאר על פי אומרים ז"ל (עיי' פ"ח פ"ט) "אין אליהו בא אלא לרחבות שלום בעולם" וכו', ולכן אמר דעני נותן לו את ברייתו שלום, כי בריית זו תהיה כי לא היה זה אשר יעשה את הדבר הזה שיהיה שלום בעולם, כמו שנאמר (מלאכי ג, כ"ב-כ"ד) "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וגו' והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם". ובספר "דור סיני" פירש על פי מה דאיתא בגמרא (סוכת פ"ד) הדגמפר מדברו יאמר לו יך לשלום, והגמפר מן המת יאמר לו יך בשלום, והרי פיתום לא מת אלא נשאר חי לעולם, ולכן שפיר נאמר אליו שלום סתם בלא ב"ת וכלא למי".

"לכן אמר דעני נותן לו את ברייתו שלום" (מבשר ד"ה ז"ט) איתא במדרש רבה (פ"א א) "אמר הקב"ה: בדין הוא שיטול שכרו. האנן חסידו הדב יעקב יהושע פרומן יצחק"ל בספרו "נחלת יעקב יהושע הקשה חתמה דבר זה, דלמאורה הא שר מצוה בראי עלמא ליכא? ותריין, דכל המעם דשכר מצוה בראי עלמא ליכא, הוא משום דעבירה מכבה מצוה, ואי"כ לא נוכל לשלם שכרו - דלמא דחטא אחר עשיית המצוה ויכבה כל המצוה שעשה, ולא יגיע לו שום שכר כלל.

ולפי"ז מה שפירש הוורד הקדוש (הובא באהבת יהונתן פ"ח פ"ט) "אם ימות אדם ויורה על פי נס, אין היצר הרע שולט בו ע"ש, ואי"כ לאיש כזה ליכא חשש דחטא אחר עשיית המצוה, ומש"ה שפיר מגיע לו שכר בהאי עלמא.

ואתא בחור (ה"ג ר"ה) דפיתם בן אלעזר, בשעה שהרג את זמרי, יצאה נשמתו ונתגמלו בו נשמות הרב ואברהם, וזה שהיה עד עתה בן אלעזר, נעשה יצחק וישראל עבדי יוכי'.

בן אהרן הכהן, ע"י גלגל ע"ש. מכאן מבאר דיצאה מפיתם נשמתו ומת, ואח"כ נעשה לו נס שחי על פי נס, והשיג נשמה חדשה, ואי"כ בטוח הוא מעתה שאין יצר הרע שולט בו ולא יעשה עבירה, שיטולה לכתוב את המצוה, ושפיר מגיע לו שכר בראי עלמא, ומש"ה פיתם בדין הוא שיטול שכרו.

והאנן המדול הדב יעקב משולם אוידיטנין זצ"ל בספרו "ישועות יעקב" באר דברי המדרש הנ"ל 'בדין הוא שיטול שכרו, דאמרו חז"ל (ר"ט) דברים ג, כ"ט) "אע"פ שיש להם לחדקים לללות במעשיהם הטובים, אינם מבקשים רק מתנת חנם, והמעם משום דשכר מצוה בראי עלמא ליכא. והנה הטעם דשכר מצוה בראי עלמא ליכא הוא משום שנא דחטא האדם אח"כ, ונמצא שנטל שכר שלא כראוי, וגם יש חילול השם בדבר, שיאמרו ראו זה שקיבל שכר בעד מעשיו הטובים והנה העונות אשר עשה לא יאכרו לו.

ואומנם כפי שמוכח את הדברים, אשר אין חטא בא על ידו (אפ"ה ה. ח), כזה אין חשש שנא דחטא האדם, ולכן נותן לו הקב"ה שכר בעד מעשיו הטובים.

וחזו פיתם בן אלעזר וכו' השיב את המתו וכו' ולא כלית את בני ישראל, לכן בדין הוא שיטול שכרו בזכות מעשיו.

ועוד טעם אחר אמרו, שהקב"ה נותן לצדיקים מתנת חנם, כדי שיגדלו יצדקתם לבגדים, בדכתיב (היהלם פ"ה י"ג) "וחסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני נבים, ואיתא בירושלמי (סנהדרין פ"ו, ה"א) "אלו ניתן לאברהם יצחק ויעקב שרם בעוה"ז, לא היו יכולים ביניהם לומר יצור לאברהם יצחק וישראל עבדי יוכי'.

משום שגורם במעשהו להשבת חמת ה' מעליו.

את בני ישראל בקנאותי, וזהו מעשה של שלום -

להשיב את חמתי ובוכותי התקיים - זלא כליתי

פרוש - כיון שבמעשה קנאתו של פינחס גרם

בקנאות, לכן אמור הנני נתן לו את ברייתי שלום,

מעל בני ישראל וגו' ולא כליתי את בני ישראל

'פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי

שכר של ברית שלום? ותירץ, דכתיב קודם לכן

מודה, שהיה עשה מעשה של קנאות וזהו שקיבל

כדאיתא (ספ"ה ע"ג), וכאן היה להיפך המורה כנגד

דדחי תמיד הקב"ה משלם מידה כנגד מידה,

ברית שלום: שכר על מעשהו? ועוד הקשה,

לכן הלא היו צריכים לתת לו בריית קנאות ולא

שעשה, ולפי זה כאן שפעולתו הייתה הקנאות -

הצטיינות בדבר המצויין את פעולתו הטובה

כשאדם מצטיין באחד דבר - נותנים לו אות

הקשה האנן רבי חיים סאלאווייציץ זצ"ל, מפני

מה נתנו לפינחס שכר בריית שלום, הרי היו

צריכים לתת לו בריית קנאות, דהנה במלחמה

כשאדם מצטיין באחד דבר - נותנים לו אות

הקשה האנן רבי חיים סאלאווייציץ זצ"ל, מפני

מה נתנו לפינחס שכר בריית שלום, הרי היו

צריכים לתת לו בריית קנאות, דהנה במלחמה

כשאדם מצטיין באחד דבר - נותנים לו אות

הקשה האנן רבי חיים סאלאווייציץ זצ"ל, מפני

מה נתנו לפינחס שכר בריית שלום, הרי היו

צריכים לתת לו בריית קנאות, דהנה במלחמה

כשאדם מצטיין באחד דבר - נותנים לו אות

הקשה האנן רבי חיים סאלאווייציץ זצ"ל, מפני

מה נתנו לפינחס שכר בריית שלום, הרי היו

צריכים לתת לו בריית קנאות, דהנה במלחמה

פרשת פינחס תשפ"ד

ועי' זכר לכהונה, נמצא דרשה בזה קטמור.

כמה מוננה עם זה, שהיה הכהן חושש שיהרגוהו,

ומכל מקום היה בזה קטרוג על ישראל - לאמור

ועשה העגל כי חשש אולי יהרגוהו ח"ו כידיע,

סופר, דאחרון זכר לכהונה גדולה על שמסר נפשו,

"ברית כהונת עולם" (בפס"ה כ"ה, ע"ג), ביאר ה'התם

שני היו דהנים גדולים ממנו, וכדאיתא בספרי,

משהו שנאמר ע"י משה שהוא נביא, והוא קיים

לעולם.

שני היו דהנים גדולים ממנו, וכדאיתא בספרי,

לחשתנות ע"י שום סבה, שכן מצאנו שאף בבית

לו אתה ולא אני - שלא גרם ההטא ולא זיכל

לו ולדעו אחריו בריית כהונת עולם, ומדוע תאמר

בעצמו נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

הצטמצם נביא, כמו שכתוב לפנים ה' עמו, ויהיה

ששמע זאת מפי מורי הגדול בעל אייה דבי

שנכתב בספר א"א בשם ספר שפת אמת,

ולהשלמת הענין מודאוי והנכון להביא, מה

כנ"ל.

גורם הכפדה לישראל כי הוצרך השי"ת להבטיחו

הוצרך להיות אצל כל בריית ולא יוכל לסבול, עי"ז

ישראל (בפס"ה כ"ה, ע"ג), כי הואיל ומדתו קנאות,

אליו - יתחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני

הקדוש הנ"ל. ונראה לי שהיה שמרנו בפנינו הוא

לכל הקהל. כן שמעתי שיצאו הדברים מפיו

עבירות ולא אוכל לסבול? הבטיחו השי"ת שיכפר

השיב עוד: אפשר היו הקהל העומדים שם בעלי

המוהל בעל עבירה? הבטיחו השי"ת שיכפר גם לו.

ואי היה ריקן מעבירות. והשיב עוד: אפשר יהיה

להיות שם? והבטיחו השי"ת שיכפר לבעל בריית.

אם היה הבעל בריית בעל עבירה לא אוכל לסבול

אליו: אתה ידעת שאני מקנא לשמן יתבדר, והנה

שיצטרך להיות ככל בריית מילה שבישראל אמר

תקליט ידוע (ד"ר), דבשעה שאמר הקב"ה לאליו

בשם המדרש (פסוק מדרש זה עליו בילקוט דף וס"ג)

מה"ר שלמה מקארלין זצלה"ה חי"ד, שאמר

נאמר לי משה קדוש ישראל ה"ה הרב הקדוש

צבי אלימלך מדינוב זצ"ל בעל הכני ישיש"ר כתב:

(בפס"ה כ"ה, ע"ג), בספר אגרא דפוקא מדרה"ק רבי

"ותחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל"

החשיב הדבי ר' אלימלך: אמת כן הדבר כאשר

שמעלנו שאמר עליו שהוא בעל גילוי אליהו?

יעיד שפעל האב עוזא היה גדול יותר מאיש זה,

ומסתמא לא היה לו גילוי אליהו. וזאת, מעלתו ג"כ

בעל האב עוזא אינו מודה שיש בעת גילוי אליהו,

ושאל אותנו איש אחד, איך אפשר שיהיה כן, הלא

פרשת פינחס תשפ"ד

מדרבי הכהן שבדדון זצ"ל, באחת מדרשותיו פתח

(בפס"ה כ"ה, ע"ג), הנני משירים האנן הרב שלום

"ותחת אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני ישראל"

החשיב הדבי ר' אלימלך: אמת כן הדבר כאשר

שמעלנו שאמר עליו שהוא בעל גילוי אליהו?

יעיד שפעל האב עוזא היה גדול יותר מאיש זה,

ומסתמא לא היה לו גילוי אליהו. וזאת, מעלתו ג"כ

בעל האב עוזא אינו מודה שיש בעת גילוי אליהו,

ושאל אותנו איש אחד, איך אפשר שיהיה כן, הלא

החשיב הדבי ר' אלימלך: אמת כן הדבר כאשר

שמעלנו שאמר עליו שהוא בעל גילוי אליהו?

יעיד שפעל האב עוזא היה גדול יותר מאיש זה,

ומסתמא לא היה לו גילוי אליהו. וזאת, מעלתו ג"כ

בעל האב עוזא אינו מודה שיש בעת גילוי אליהו,

ושאל אותנו איש אחד, איך אפשר שיהיה כן, הלא

החשיב הדבי ר' אלימלך: אמת כן הדבר כאשר

שמעלנו שאמר עליו שהוא בעל גילוי אליהו?

יעיד שפעל האב עוזא היה גדול יותר מאיש זה,

ומסתמא לא היה לו גילוי אליהו. וזאת, מעלתו ג"כ

בעל האב עוזא אינו מודה שיש בעת גילוי אליהו,

ושאל אותנו איש אחד, איך אפשר שיהיה כן, הלא

החשיב הדבי ר' אלימלך: אמת כן הדבר כאשר

שמעלנו שאמר עליו שהוא בעל גילוי אליהו?

יעיד שפעל האב עוזא היה גדול יותר מאיש זה,

ומסתמא לא היה לו גילוי אליהו. וזאת, מעלתו ג"כ

בעל האב עוזא אינו מודה שיש בעת גילוי אליהו,

ושאל אותנו איש אחד, איך אפשר שיהיה כן, הלא

החשיב הדבי ר' אלימלך: אמת כן הדבר כאשר

שמעלנו שאמר עליו שהוא בעל גילוי אליהו?

יעיד שפעל האב עוזא היה גדול יותר מאיש זה,

ומסתמא לא היה לו גילוי אליהו. וזאת, מעלתו ג"כ

למפסיר, הבנתי איזה מפסיר קנית השבת, קראו

אני מספר לכם דברים כהווייתם. כאשר הגיעו

יקראו לי למפסיר. אתם שומעים? אין מה לחייך.

לא שיש, ודאי. הוא יודע שאני כהן, וא"כ ודאי

הביעו, חמישי. אם הגבאי לא קרא לי שלישי, וגם

טוב, ממשכים בקריאת התורה. שני, שלישי,

את עצמי.

מוסף לפני העמוד, לכן ממתין למפסיר - נחמתי

לי מפסיר - השבת. ואולי רוצה אח"כ שאתפלל

מכיר אותי מקדמת דנא. מסתמא הוא רוצה לתת

בשחרית? הוא הרי י"ש כאן ליד. מה גם שהוא

הדרת בראשונה. מה, כי לא ראה שעליתי לדוכן

עונים, אבל לא... "עמוד ר' ראובן ב"ר עקב הכהן

קרא הגבאי. אולי הגבאי לא יודע שאני כהן?

היה רצונו שישמעתי. וכן לא ראה שעליתי לדוכן

עליה כהן בשבת כזו - ביהור לר' שלום הכהן - אתם

שמו יחיד. ואני שואל אתכם, למשל למי נתתם

הלל, הוצאת ספר תורה - גדלו להי איתי וגדומתה

הכנסת המרכזי של היישוב. החלו שחרית, אח"כ

גדולה. שחרית בשבת קדש הללתי להתפלל בבית

שבת התפללתי ליד האכסניה, שם מסרתי דרישה

סדרו כמה דרשות בבתי כנסיות בעיר. מעריב ליל

במקום פלוני בשבת 'ראש חודש', והמארגנים

באחד ממצעי ביישובים בארץ ישראל שבתתי

עשיתי... תשמעו מעשה עם מוסר השכל גדול.

הדרשה שישמו היה 'שלום שבדרון', אל תחייכו

מה זה אינפת לכם מי היה האיש, נאמר לצורך

ההפסד שישמו היה 'שלום שבדרון', אל תחייכו

אספר לכם מעשה - נספר את המעשה על עצמי,

הקב"ה.

לא, כל מיני עניינים הגלויים וידועים רק לפני

השני בגלל שפעם היתה לי עימו מריבה, ונשמרה

ואמרו: לפעמים קורה שאדם מחליט לתקן את

ר' שבדרון גילה את עצמו מעט...

תחת אשר קנא לאלוקיו - מכבדת התורה את

פניהם אשר קנא לאלוקיו, כי במחאה האמיתית

של פניהם, בעצקת 'אתה יצרת' של פניהם, לא

היתה שום תעורבות זרה, כולה היתה טהורה

ומוכנת לשם שמים, קרוב נידח לה, הוא קנא רק

לה אלוהיו, ללא גיגיר נוסף בשביל עצמו, ולא סגר

על הדרך השבועות אחרים, באיטלא של קנאות

לשם ה'...

"יצור את המדינים" (פס"ה כ"ה), איתא ב"לקט"

בשם 'תחומא': צור את המדינים, למה? כי

צורים הם לכם, מכאן אמרו דבא לדרג השכם

לדרג. ביאר הגאון רבי אליעזר וסמאן סופר זצ"ל

בספר 'דמשק אליעזר', דלפי שמאד עמק דרכי

תורה, מי שהזיק את חבריו היזק גדול - אנו רשאי

לקום על כן, וגם כי יזם לבקרוב אחד לקום מות

קרובו - לא טוב עשה, ועל כן הבדיל ערי מקלט.

אך אם אחד רצה לדרג ועדיין לא עשה מאומה -

או רשאי לדרג, ומעט לה - כי אם אין תכלית

אחר זולת רצון הנקמה אבל לא מציל עצמו ואינו

יכול למנוע היזק - ע"ז נאמר 'לא תקום ולא

תטור'. אבל מי שבא לדרג וכל רגע נפשו בסכנה,

לכן - למינן ישמור את נפשו רשאי לדרג את הבא

לדרג.

זהו כוונת המדרש: צור את המדינים - לא משום

שעשו לכם רעה ונפלו כ"ד אלף מישראל, כי מה

דדוה היה וע"ז הקמה אי אפשר להחיותם. זה

כוונתו 'צור את המדינים, למדו! ואמר - כי

צורים' בלשון פועל - שעדיין צורים ועדיין

נפשכם בסכנה, על כן 'צור', מכאן אמרו חכמים

'דבא וכו' לדרגו'.

ומשם יקדח' (תרי"ה ד', דפ"ח).

יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצו ה' אלמך

ממנו דת, ואז קוראים בתורה בפרשת נצבים 'אם

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

ממנו דת, ואז קוראים בתורה בפרשת נצבים 'אם

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

שהוא ג' ימים קודם ראש השנה, אז הוא הזמן

שעוסקים בתניקון ושמורתם של ישראל לכל יד'

ומענין זה מצנינו בספר **נפלאים מעשיך** מהנאמן **קוית**, ופירשו לו שרוד המלך ע"ה אמרו על בני קרח, ואמר לשון יחיד - שניצל ביחוד, וז"ש **קוה** קוית' וכו' שהדהרו תשובה, ויעלנו עבור שאון - שנפלו בפתוח הארץ פיה ומקום תבצר להם וכו', וז"ש **ויעלנו** עבור שאון, **ויקם** על סלע רגלי' - דעשה להם עמוד מסלע שיכלו לצאת החוצה, ויתן בפיו שיר חדש' - כמש' - ברוך מודה המהים או ברוך מוריד שאול ועל, והוא ברכה חדשה שלא אמרה אדם מעולם, **יראו רבים ויראו** - ממצעיה זה, ויבטחו בה בראותם זה הנס המופלא בעבור שהדהרו בתשובה, דמקום תבצר להם ויצאו והולידו, ודו"ק.

רצויה, ומתלי תליא וקאי, ולכן אין דינם בגיהנם כרשעים - כיון שהם עצמם שבו בתשובה, וגם אין מקומם בגן עדן - משום שאלו שהחטיאו עדיין לא שבו, לכן תשובתם אינה מקובלת עדיין למעלה, ומשום כך תבצר להם מקום גבוה בגיהנם - מקום מיוחד, וישבו שם עד שיתברר תשובתם של אלו אשר החטיאו.

"ובני קרח לא מתי" (בפסד כ"ו, א'), **הרה"ק רבי צבי אלימלך שפירא מדינוב וצ"ל** הביא בספרו **אוצר הכלי**: שמעתי מאת **כבוד אדמו"ר הרב הק' מור"מ צוק"ל** רמז הפסוק **ובני קרח לא מתי**, הגם כי קרח בעל המחלוקת מת, עם כל זאת - בני קרח - תלמידיו בעלי המחלוקת לא מתו, כי בכל דור ודור יש ההנהגות מבעלי המחלוקת על הצדיקים והחולכים בתום, ונראה לי דנקא מינה למיבעי דחמי.

"ובני קרח לא מתי" (בפסד כ"ו, א'), דקדק האור החיים, הק', למה הזכיר הכתוב דבר זה כאן ולא בעיקר המעשה בפרשת קרח? ועי"ש מה שדתיין. והנאון החסיד **רבי חיים שאול קויפמאן וצ"ל** בספרו **משתה שמן** הביא בשם הנאון **הרב קליין וצ"ל אב"ד יתרנגו שתיירין**, בדחוקא נכתב דבר זה כאן כשמנה את סדר הדורות, להשיענו ההידוש שיש בוה, שהגם שדרכו של עולם שהדורות הולכים ויורדים, אבל כאן ראינו דבר פלא - שבניו של קרח נתעלו יותר מאביהם וחזרו בתשובה שלימה, והגם שאביהם אבד מתוך הקהל וירד חיים שאול, אבל הם חזרו ועלו ושרתה עליהם רוח הקודש (במבאר משי" תהלים מ"ב א), וללמד לדורות בא, שהגם שמתבעו של עולם שיש ירדת

הדורות וכולם פוחדים וחולכים, אבל אין זה בזכרת, אלא מי שרוצה, יכול להתחזק ולהתעלות יותר מאבותיו. ועי" הדרך פירש מו"ר **השפת אמת וצ"ע** (יחי תהיה) את ברכת **יעקב** לבני יוסף (באשית מ"ח ב), **בך יברך** ישראל לאמר ישמך אלקים באפרים וכמנושה; ומדי מעלתם של בני יוסף שכולם יתברכו לדיות כמותם? אלא הגם שהיו בני בניו של יעקב - נחשבו כבניו להיות בדרגת השבטים כעצמם, וכמו שאמר **י'ראובן** ושמעון יהיו לי' (שם פסוק ט), וזוהי תכלית הברכה שלא תיראה בהם ירדת הדורות, אלא ייחשבו כדור הקודם - בני יעקב שבטי-ה'.

אמרי - לא מקרי מוזיק, כי הואיל וגדלוהו, ראוי

בשטר בני, או היתום כתב על מגדלו אבי' או

מיס': מי שמוגל יתום בתוך ביתו, וכתב עליו

(משפטים מ"ח) והובא להלכה ברמב"א (ה"ט סוף סימן

מכאן הביא ה**חתם סופר** (בש"ת, אבן העזר סימן ע"ו),

האז נפלאה למה שכבד **ביתשובות מומיות**

תרגם אונקלוס יושים בת **אתת** אשר, סרה:

מאיש אחר וגדלה בביתו של אשר, עם בניו, ועל כן

הרמב"ן שסרה היתה בת אשתו של אשר שנוולדה

אונקלוס: יושים בת **אתת** אשר סרה. ביאר

אלה בני דן למשפחתם ארכמה וששים אלק

כענייה שמה שקיבלה מאביה אשר שקבל

לאמר שהאריך ה' את שנותיה וזכרה לראות

היא אמתית. ולכן הזכיר אותה כאן הכתוב -

כבש משה ארץ סיחון ועוג ונצטווה לאלה תחלק

אחריו רצו בני ישראל לשוב מצרימה, אבל כאשר

שהטילו ספק בסמיני שרת, דהרי גם אחרי מיתת

אודם במדבר מי שנה, נמצאו בבני ישראל כאלה

נחלת שדה ופרם - כשננת דתן ואבירם, רק הולך

הר"א פק מ"ח), וכל זמן שלא נתן משה לבני ישראל

בני ישראל במצרים את משה לגואל האמיתי (פק

מסורים בידי שרת בת אשר, ועל סמך דבריה קבלו

דהרי ידוע שסימני הגואל פקד פקדתי' היו

הרב **אלמן סורצקין זצ"ל** בספרו **אונים לתורה**,

לפי שהיתה קיימת בחיים מנחה כאן. ביאר הגאון

יושם בת אשר שרה (בפדר כ"ו, מ"ו), פירש רש"י:

מזליח ושמה בחלקו, ולדפך - יש עשר שואני

מזליה כ"ז ועושה כלם ה'.

מובאים הערות שנכתבו בשולי גליונות ספרי מורן

מיתה נבראו בעולם, שנאמר למות תוצאות,

עקיבא וראה שראשו של נתן מאיר כשמש

ומנוע מלפשו. כעבור כמה ימים, פגשו רבי

עבירות המורות. והנה פעם אחת עצר בעד עצמו

איש רע מעללים שהרבה לפשוט נגד ה', בכל מיני

החל תנאים ואמוראים, אותם), מעשה באיש ששמו נתן,

שהיו עולים וורדים עד שמתו.

שטבעו בעופרת דהיינו שמתו מיד, ויש שהיו בקש

ומת כפי מדתו שהוגע לו, וכהא דאמרו שיש

שהמצרים נדונו בכל אותן מיתות, וכל אחד נענש

כמנין מיני מיתות שנבראו בעולם, ואולי נרמז כאן

ר"ת גאון תהרם קמין תישלח - הוא **תתק"ג**

תהרם קמין תשלח חתך יאכלמו קש', דהנה

ובזה פירש הפסוק בשירת הים: זכרב גאון

סיעדת ראש הדרש.

ח"ו רצון להתתק"ג, הנה הסגולה לזה - סרה' -

בת אשר - פי מהתק"ג מיני מיתות, כשמתעורר

גימטריא דצין, וזה פירושו: יושם פי' הוצינו מן

לבטל זאת על ידי סיעדת ראש הדרש, והנה יושם

תוצאות, והנה **בת אשר** גימטריא **תתק"ג**, ויכולין

כמספר **תוצאות**, כמש"כ (תהלים ס"ח, כ"א) למות

חדש, כי מבואר שיש **תתק"ג** מיני מיתות בעולם,

בת אשר סרה, שהוא נטריקון סיעודת ראש

זצ"ל, שפעם אחת בסעודת ר"ח אמר עה"פ יושם

קדושות (משכת ב אות פ"ב) מהצ"ה **מידיטטיב**

כחן, דינש להביא כאן מה שמוזב בספר **עשר**

הרב **דוד יהודה הכהן דייטש שליט"א** בספרו **יד**

יושם בת אשר שרה (בפדר כ"ו, מ"ו), ביאר הגאון

מיתות שאמר רב נתמן.

וחוסין, דהנה התוס' (ברכות ל"ד, ד"האמר פסקא) כתבו:

אך מה שאומרים דה' הוא האלקים ז' פעמים ביום

הכיפורים ויום ערבה, כגד ז' רקיעים, משבחים

לבורא שהוא דר למעלה מזו, מנהג כשר הוא;

עכ"ל. והנה ז' פעמים דה' **הוא האלקים** - עולה

למנין **תתק"ג**, ואולי י"ל דע"י שמשבחים להקב"ה

שהוא דר למעלה מזו - הוא סגולה להוציל מתתק"ג

מיתות.

ליצור משפחת היצרי לשלם משפחת השלמי

(בפדר כ"ו, מ"ט), ביאר מין **היצפץ חיים צ"ל**, ליצרי

ההולך אחר תאוות יצרו הרע, הרי הוא מוגיע הישר

אל משפחת היצרי, תימן ומיד הוא ימצא את

עצמו בחבורת אנשים ריקים ופוחזים, שהיצר הרע

כבר שולט בהם מומן. אך לשלם - המבקש את

השלמות, ושואף להיות צדיק, משפחת השלמי -

ימצא עצמו בחבורת אנשים שלמים ומובים, כי

ברוך שאדם רוצה לילך מולכים אותו.

רבינו ניסים גאון הביא מעשה גואל (ההפסד החות,

הלק תנאים ואמוראים, אותם), מעשה באיש ששמו נתן,

איש רע מעללים שהרבה לפשוט נגד ה', בכל מיני

עבירות המורות. והנה פעם אחת עצר בעד עצמו

ומנוע מלפשו. כעבור כמה ימים, פגשו רבי

עקיבא וראה שראשו של נתן מאיר כשמש

בצורהם.

תוצאות בגימטריא הכי חז"ע"כ, וי"ל דב' מימרות

פרשת פינחס תשפ"ד

לכתוב כד'.

ואף כאן, למרות שסרה לא היתה בתו של אשר,

מכל מקום נקט הכתוב לגביה לשון 'בת אשר' -

משום שנתגלה בביתו.

פרשת פינחס תשפ"ד

מובאים הערות שנכתבו בשולי גליונות ספרי מורן

ה**פינחס** ז"ע, מובאת הנה"ה ממקור לא ידוע,

זו"ל: ו**באמרי נועם** (ספר קדמון מהתאון הרב עקב דליקאטש

זצ"ל) בזה הפסוק יש בכל תיבה פ', ויש בזה הפסוק

ששה תיבות, והיינו ו' פעמים פ' עולין ת"פ, ופ'

בא"ת ש"ו - ששה פעמים ו' עולין לפינחס תיקו',

לומר שאליהו בא מבנימין שתניין כל התיקו, זה

לפי המדרש שאמר אני מבני בנה של רחל, ואם

האמר הא אהרין לעיל שהוא כהן? וי"ל שאמו

היתה מבנימין.

אחר המחילה מקדושת המחבר, הלא זה שגיאה

גדולה, שהרי שם בתנא דבי אליהו (פ"ח) איתא אני

מבני בניו של רחל, שנאמר בדברי הימים א' (ה' כ"ו)

יזערישה ואלהי, ושם חשיב בניו של בנימין ולא

הבנות [ע"כ ע"ר ע"א, ט', שמו"ד מ', ד', תתחומא

כי תשא י"ג]. והתוס' בבבא מציעא פרק המקבל

הף ק"ד: ד"ה מזה, הניחו זה בסתירה ולא תרצו

כן [ועיי' **פענח רמא** פרשת ויגש ד"ה אדוני לא

יוכל, וספר יחסין מאמר ראשון ד"ה אליהו] עד

כאן לשון ההנה"ה.

פרישת פינתו תשע"ד

שאל את תלמידיו: מיהו אותו ראש?

ענו ואמרו: הרי זה בעל עבירות גדול.

קרא לו רבי עקיבא ואמר לו: בני, ראית אור גדול מאד מעל ראשך, וכן עולם הנא אהה. אמור נא לי איזה מעשה גדול עשית?

סופר נתן לרבי עקיבא שהוא בעל עבירה גדולה, אך לאחריה התאסף מלחטא.

הפציר בו רבי עקיבא שיבוא עמו לבית המדרש, ולא עזבו עד שלמדו תורה, והפך להיות התנא הקדוש 'נתן צוציתאי', המוזכר בגמ' (שבת 157).

נמצנו למדים, שרבי נתן זכה לכל זה רק משום פעם אחת ויחידה שכבש את 'צורו', ועל ידי זה העפיל לרום המדרגה והמעלה, מכאן שהבא להוסיף בפניו.

"יומית דרב ואביהו בקריבם אש זרה לפני ה'" (מכילתא כ"ו, 8א). הרה"ק רבי משה מרדכי מלעילוב זצ"ל בספרו 'פרשת משה' כיאר הפסוק על פי הדיוק במאד"י ז"ל, שפעם אחת הראו לו בקרין חכם אחד גדול בדורו, והיה מן הדורות הקדומים, ובעת שהגיע זמנו להעלותו במדרגה למדרגה גבוהה יותר ממה שהיה עד כה, נדרע כי בפנים הראשונה לא נענוש על דקדוק מצוות, ועתה כשרצו להעלותו למדרגה העליונה, היו דנין אותו בדקדוק מצוות קלים, ואחד מן הדברים שהיו דנין אותו עתה, היה על שפעם אחת היה ראש ההוא הולך בדרך ביום שבת קודש, ונכנס לו במעליו מעט חול, בלא מונה, ולא נזהר בו להסיר, והמשיך הולך לו עמו, ארבע אמות ברשות הרבים, ועל הדבר הזה היו מנשנין אותו עתה.

והענין הוא לפי שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים וחוטט השערה (נפוחת כ"א), ודברים שאצל אחרים

לפי נחשבים ללולים, אצלם הם נחשבים לחטאים

לפי גודל מדרגתם.

וספר שוקן הרה"ק מלובלין זצ"ל פעם בעת שחזר מאמירת תשליך, פגש בתלמידיו הרה"ק רבי נפתלי מוהפשין זצ"ל כשהוא הולך לגורו, ושאלו לאן הוא הולך? והשיבו חרבי מוהפשין זצ"ל, שהולך הוא לקבץ את החטאים שהרבי השליך, כי אצלו הם מצוות.

והענין זה היה אצל רב ואביהו, שהיו בעלי מדרגות גבוהות מאוד, בדרכיב (רש"י, ויקרא י' 3) הוא אשר דבר ה' בקרבי אקדש ויעל פני כל העם אכבד, אמר משה לאהרן וכו', עכשיו אני רואה הקדשים, לכן דקדקו עמכם ביותר, ומתו בקריבים אש זרה, הגם שאין אתנו יודע עד מה ולמה נחבעו, אך לפי רום דרגתם וערך קדושתם היה נחשב להם מעשים למעט חיות, דקה מן הדקה.

"ובאלה לא היה איש מפקדיו משה ואהרן הכהן... ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון" (מכילתא כ"ו, ס"ז-ס"ח). הנאזר רבי שאל קניגלובסון זצ"ל בהסמכותו לפירושו הגר"א על 'ספרא דענינותא' ד"ק, דרכיב 'איש מופיעה הן בפסוק ס"ד, והן בפסוק ס"ה, אך המענין בתרגום אונקלוס ימצא, שבפסוק 'ובאלה לא היה איש - תרגום: 'ובאלו לא הוה אבר', ואילו בפסוק 'ולא נותר מהם איש - תרגום: 'ולא אשתאר מהון איש', ומהפשר השנינו? ובאר, דעל משה רבינו מצענו שאמרו חז"ל (יבמות כ"ה) 'מחציו ולמטה - איש, מחציו ולמעלה - אלקים'. כי המילה 'איש' האמר לעיתים על הגוף ולעיתים על הנפש, ועל כן לעיתים

[illegible]

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

דאם היתה יולדת נקבות וילדת זכרים. אם כן, כל

דגבי סוטה כתב "ונקתה וגורעה ורע",

כל אחד את אשתו ממשה, והנה מצינו עוד בחז"ל

(פסח כ"ו) "גבוי סוטה כתב "ונקתה וגורעה ורע",

הוא היתה יולדת נקבות וילדת זכרים. אם כן, כל

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

אלו בעדה שקנאו לנשותיהם ממשה וכן באמת

היו טהורות, פשוט הוא שהיה שבים שילדיו

ומכל מקום לא היה תובע יותר, אין לו לפסוק

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

יחסיים את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

כששם יוסף את דבריו, נראה ממרחק דה"ק רבי

אביהן שהוא לא היה בתוך העדה הנעדים על ה'

עצמו כמשוחד בדברי בנות צלפחד, שאביו על

של בנות צלפחד, בשביל שמשוה רבנו ראה את

שבשביל כך נתעלמה ממנו הלכה, ולא חזק דין

זצ"ל בספרו חפצי חיים על התורה, דאפשר לומר

תקריבון אלוי (הרי"א, פ"א, ט"ז). ביאר מנחם חיים

שנטל עטרה לומר 'הדבר אשר יקשה מכם

פירש רש"י: 'נתעלמה הלכה ממנו, ואנן נפרע על

ויקרב משה את משפטן לפני ה' (במדב כ"ו, ג-ה).

בין 'והוא לא היה בעדת קרח' לבין 'ובנים לא היו

כרב זאת, אלא דיוק בקשר - בטענת בנות צלפחד,

לנו שלא הפך את דברי הפסוק, אלא תלמיד טועה

ומצוה ליישב קושיית הרבי ר' העשיל זצ"ל, שברור

שאכן הם כתובים??

ומקשה מדוע לא נכתבו הדברים הוי"ק, בזמן

הרפך אותם מכפי שנים כתובים מפורש בתורה,

ופלא הדבר שציטט אותו תלמיד את דברי הפסוק,

הוא לו.

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

לא היה וכו' בעדת קרח, וכך הוה ליה למכתב

'אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

הוא לו.

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

הוא לו.

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

הוא לו.

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

הוא לו.

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

הוא לו.

הנעדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא

הוא לו.

אך כשנפגשו האדמו"רים יחדיו, פירש בפניו מרן **האמרי אמת** זי"ע פשט אחר: היות שכנות צלפחד הוצירו בדבריהם שאבהם לא היה בעדת קודם, גרמו הם בכך למשה רבינו להיות נוגע בדבר מלחון בעינינו, ולכן משה רבינו הקריב את משפטן לפני ה' ולא יד בזה בעצמו.

וכפי שאף מצאנו שהיה אצל **האבני נזר** זצ"ל שבא אליו אדם לדון, וציין בפניו טרם הדיון שהאבני נזר סידר קידושין אצל אביו של הנידון, ומששמוע האבני נזר דברים אלו - פסל עצמו מלחון בד"ת זה, כשהתבטא שאף זה נחשב לנגיעה. וכן מצאנו אצל בעל **המצות חנוך** שפסל עצמו מלחון בד"ת שאשה מאחד הצדדים שבאו לחון בכתה באופן שעורר רחמים גדולים.

ויתכן שהיות שידע מרן **האמרי אמת** זי"ע שהיה"ק **רבי ישכר דב מבעלזא** זצ"ל בן נגז לקבל נשים, נמנע מרן מלומר לו את הפירוש הראשון.

"והקרב משה את משפטן לפני ה' (פסבר כ"א, ה), **האזן הרב ברוך הלוי עפשטיין** זצ"ל בספר **תוספת ברכה** דייק, דלמעלה בפרשת בהעלותך בשאלתם של האנשים הטמאים על דבר פסח שני כתוב שמושה השיב להם **עמדו ואשמעה מה יצוה ה'** לכם (פסבר ס' ה), וכאן לא הגיד משה כלום בתשובה לדבריהם, כי ימיתנו לציווי ה' ואולי הוא עפ"י המושג (אמת כ"א, משנה ה) **ואל תרבה שיירה עם האשה**, ומבואר בגמ' (עירובין כ"ג) **אפילו שתים ושלש מלים** שאינן מוכרחות, הן בכלל אל תרבה, ולכן לא השיב להן, ורק הקריב משפטן לפני ה', והן בטח הבינו זה.

"והקרב משה את משפטן לפני ה' (פסבר כ"א, ה),

אמרי שמואל ♦ כט

"וירש אתה" (פסבר כ"א, א'), אחרי פטירת הרבנית א"ח של **הרה"ק רבי אברהם משמשנוב** זצ"ל, נסע בנו **הרה"ק רבי זאב וואלק** זצ"ל לקאצק. בהגיעו שאלו **הרה"ק מקאצק**: כיצד התגזר אביך אחר פטירת הרבנית? השיב הבן: אבא לקח מספר שמלות מבגדיה של אמי ע"ה, והניח אותן בארזות, ואמר: הנני מקיים מצוות עשה, וכתוב **וירש אתה**.

התפעל **הרה"ק מקאצק**, והתבטא: מי יוכל להידמות לאיש קדוש כזה, שכל אבריו תורה וקדושה.

"עלה אל הר העברים" (פסבר כ"א, י"א), כיאר **האזן החסיד רבי אריה צבי פרימער** הי"ד זצ"ל **אב"ד קוויאליב**, עפ"י מה דאיתא בזה"ק, דפטירת משה רבינו ע"ה היתה כמו שקיעת השמש, דאף ששוקעת - מ"מ מאירה בלילה בנשים רבוא כוכבים, וכמו כן גם משה רבינו ע"ה, אף שנפטר - מ"מ מאיר בנשים רבוא נשמות ישראל.

וזה מרומז במש"כ **הר העברים**: דהר י"ש לו ב' עברים - א' לעלות בו ועבר השני לדרת בחורה, וכן הוא גם משה רבינו ע"ה **עלה מעבר** זה ונפטר והלך לו מישראל, ותיקף שלח פארתיו והארת נשמותו הקדושה בזהרה מלמעלה למטה לתוך ס' רבוא נשמות בני ישראל.

"עלה אל הר העברים הזה וכו' כאשר נאסף אחך וכו'" (פסבר כ"א, ט"ז), איתא ב**מסורה**: **אני נאסף אל עמי** (באשמת מ"ט, כ"ט), **כאשר נאסף אחך** (פס' כ"ט) **מפני הרעה נאסף הצדיק** (שעה"כ"א), **דיין האזן רבי יחזקע בוקסבוים** זצ"ל הי"ד בספרו **אור פני יחזקע**, דהנה גבי זונה כתיב **עברי אנכי ואת ה'**

ל ♦ אמרי שמואל

אלקי השמים אני ידא, למה אמר **עברי** ולא **יהיה**? וביתר, דהאם אשר הוא בדרך - אינו הולך אחר תענוגים כמו בביתו, כי אינו יכול להשיגם שמה. והנה הערה"ה הוא דרך ופרוורז לעוה"ב, ואם האדם ישים זאת אל לבו - בודאי לא ילך אחר התענוגים בעוה"ז, ובעוה"ב יבוא לו כל התענוגים. וזהו **עברי אנכי** - אינני כי אם עובר אורח, כי יאמר ה' אלקי השמים אני ידא.

וזה משמיענו **המסורה**: **אני נאסף אל עמי** כאשר נאסף אחריך - שאם האדם רוצה להסתלק מן העולם כאהרן הכהן, ולהיות לו בעוה"ב כל התענוגים, מפני הרעה נאסף הצדיק - או לפני הרעה והיינו המיתה צריך להתנהג כצדיק ולפרוש מהתענוגים בעוה"ז, וזה **עלה לר העברים** - כי הדר היה שמו דה נבי - אלא שהש"ת אמר לו שאם תרצה לעלות לחר וללא למדרגה הגבוהה, או - **העברים** - צריך אתה להתנהג בעוה"ז כעובר אורח, הי"ל.

"פקודי ה' אלקי הרוחות לכל בשר אשר על העדה, אשר יצא לפניו וכו' ואשר יוצאים ואשר יבואם ולא תהיה עדת ה' כנאן אשר אין להם רועה" (פסבר כ"א, ט"ז), כתב **הרה"ק בעל הקדושת ציון מנאכוב** זצ"ל הי"ד: שמעתי בשם **הרה"ק ר' יוסלי האגבראווער** זצ"ל שאמר לפרשן, שרם שתי בקשות ראשית - שיפקוד ה' מנהיג לישראל. והשנית - שהם יכירו אותו למנהיג עליהם. והוא ז"ל תהיה עדת ה' - בעיניהם. **כנאן** אשר אין להם רועה, רק יכירו ברועם ומנהיגם וידעו שיש להם רועה.

"וידבר משה אל ה' לאמר וכו' ולא תהיה עדת ה'

כצאן אשר אין להם רועה' (במדבר כ"ג, ט"ז-י"ח), בספר

"יסור צדיק, הרבא בשם הרב"ק הדברי יציב

מצאנו-קלונובוגר זצ"ל שהביא משם אביו זצ"ל,

טעם דאין אומרים 'אביו הוה מסדר סדר המערכה' (במחבר כ"ג, ט"ח), מסופר בשם תה"ח רבי מאיר

אלא כי אם אביו מסדר' (פרתוספה במגד יומא ל"ג, ובמגד

אחיה סי' מ"ח), לפי ששפתותיו דובכות בקבר גם

עתה, וזה פירושו הכתוב וידבר משנה אל ה' לאמרי

- שכלל הדורות יאמר משנה רבינו ע"ה בקברו כר,

וגם עתה עומד ומבקש לפני כסא הכבוד, שלא

תהיה עתה ה' כצאן אשר אין להם רועה.

"יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה"

(במדבר כ"ג, ט"ח), הרב"ק רבי צבי הירש זצ"ל המגיד (מגדברנא בספרו **"שפתי צדיקים** הביא בשם

הרה"ק רבי אהרן משה טויביש זצ"ל שביאר,

דבאמת כל איש ישראל רוצה לעבוד את ה', אך

שאר שבעסיח מעכב ומסית אותו לליך אחר

תאוות העולם השפל והבוי, אשר הבל הבלים

הוא לו, ובאמת מה יתרון לאדם שיעמול תחת

השמש אם לא עסק במצוות ה' ותורתו.

זה היה פעולת הנביא, שהוציא מאיתנו רוח היצר

הרע ושוב הניו ישראל אשר כר אתפאר.

זה שאמר הכתוב 'משכני - אהרין נרוצה', היינו

שאנו מבקשים שיעמשך מאיתנו היצר הרע,

וממילא אנו - אהרין נרוצה, כי באמות אנו רוצים

לעבוד את השי"ת, אולם מוחמת התגרות היצר

הרע אין לנו כח להתגבר, אבל כשתפעל אהה

ותסיעי שידיה 'משכני' שירפה מאיתנו היציה"ר,

או 'אהרין נרוצה'.

זהו פירושו מה אשר ביקש משנה רבינו מהשי"ת

שיעמיד להם מגדוג אשר יוציאם - היינו שיוציא

מתחילה היציה"ר מהם, ואח"כ 'אשר יציאם' - ואז

יציאם אליך לעובדך בלבד שלום.

"יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה"

(במדבר כ"ג, ט"ח), מסופר בשם תה"ח רבי מאיר

שפירא מלובלין זצ"ל, שכתבא הרמ"א - רבנו

משה איסרליש תלמידו של הרב"ק רבי שטנא

מלובלין זצ"ל לעיר ואם בישראל קראקא, והוא

היה אז כבן י"ז-י"ח שנים, כיבדו אותו בני הקהילה

שינוג 'אהון עולם' אחרי תפילת 'כל נדרי'. דבר זה

היה נחשב לכבוד גדול והיו מכבדים בו רק לאיש

היקר והמוכחר שבעדה, ומכיון שהיה יודע גון

וגאון מופלא - כיבדוהו כזמר זה.

אחר שסיים אתגנינותו, הכריז בבית המדרש שהוא

נותן תורה לקהילת קראקא על הכבוד שביבדוהו

בגאון 'אהון עולם', ומקוהו שאהון עולם 'יזכהו

להתכבד ברבנות קראקא.... וכך הוה, שנעשה

לימים לרבה של קראקא.

"יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה"

(במדבר כ"ג, ט"ח), הקשה הרב"ק רבי יצחק אייזיק

מוזשטקא זצ"ל בספרו **"חל יצחקן** דלכאורה אין

מובן, וכי משנה רבינו ע"ה היה סבור שהשי"ת ניח

עמו כצאן בלי רועה? אכן נראה דדבר זה בא ללמד

על הכלל, שמה שאנו מתפללים שימלא ה' כל

משאלותינו וידן לנו כל צרכינו, אינו מפני שאנו

סבורים שבלי התפלה לא נקבל השפעת הטוב, כי

השי"ת הוא זן מפרנס ומכלכל מקרי ראמים עד

ביצי כינים, וסמוכים אנו ובטוחים בטובו ובחסדו

שישפיע לנו כל צרכנו. אלא שרצון השי"ת הוא

שתתפלל אליו ובבקש ממנו על כל הצטרכותנו,

וכשם שמשנה רבינו ע"ה ידע בודאי שהשי"ת לא

יטוש את עמו כצאן בלי רועה, ואף על פי כן ידע

שרצון השי"ת שיבקש ותתפלל על זה.

וכאשר האדם מתפלל באופן כזה, הרי כוונתו

בתפלה לשם שמים בלבד, לעשות רצון הבורא

שמתאוה שיתפללו אליו, ותפילה זו תביכה ויקרה

מאוד אבל אביונו שבשמיים.

ומן הראוי לקיים מה שכתוב בספח"ק שכלל

תפלה י"ש לבקש על חסרון שישו בקדושה, ולא על

החסרון הגשמי של האדם. כי כשחסר לאדם

מישראל איזה דבר, חסר כן בקדושה, כי חסרון זה

מונע אותו מללמוד ולהתפלל כדוגן. וכאשר

האדם מתפלל על הצד הרוחני שדבר, ממילא

אין שטן ופגוע דע ומקטרג שיוכל לעכב בדבר, ואין

בהקדן כוונותיו, כיון שכונתו שיוכל לעבוד את

השי"ת כראוי.

"יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה,

אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יציאם

ואשר יביאם" (במדבר כ"ג, ט"ז-י"ח), כתב הרב"ק רבי

שאל דידה ממוחז"ץ זצ"ל בפירושו **"ישא ברכה"**:

"אני רבי יחזקאל מקאמזי זצ"ל אמר פעם לרב

מרא דאתרא, אשר לא שם ענין השמחתו על עניניו

העיר, ושאל אותו - למה לא ישים על לבו עניניו

העיר? והשיב הרב כי אינו כבודו. ואמר לו:

ראית את המזוזה שעומדת אצל פתח הבית, והיה

אם יבוא אדם ויקח את המזוזה וידן לה כבוד ויניח

אותה בארון אשר לו בבית, אפילו יניח אותה

בחדרת הכבוד בקופסת זהב ולהציגה בארון, אז

לא תועיל לשמירת הבית, רק זהו כבוד - אשר

תעמיד במקום שפלות אצל הדלת מבחוץ, ועל ידי

זה תהיה שומר דלתות ישראל. כן הרב המרא

דאתרא - הוא בחינת מזוזה, אם לא ידווקא אחר

הכבוד אלא יעמוד כמזוזה אצל הפתח, אזי יהיה

מגן כל על העיר. מה שאין כן אם יתנשא כבודו

לשבת בסתרקליו, עבדה"ק, ודפח"ח.

ובזה יש לפרש 'יפקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר

איש על העדה, אשר יצא לפניהם ואשר יבוא

לפניהם', כלומר כמזוזה זו שהיא אצל הפתח, אשר

מקום שם יצא לפניהם ויבוא לפניהם - לדעת מי

היוצא ומי הבא, איש כזה שהוא כבחינת מזוזה -

'יפקוד עליהם, והבן'.

"יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה,

אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יציאם

ואשר יביאם" (במדבר כ"ג, ט"ז-י"ח), הביא האדמו"ר

בעל המוקד ברך. **מסעטת חזיונין זצ"ל** בשם

הרה"ק רבי ישראל מוה"ץ ז"ע שביאר, דמשה

רבנו התפלל להשיב יתברך שיתן להם לבני ישראל

מגדוג 'אשר יצא לפניהם' - מגדוג שידיה ראש

והאשון לכל דבר מצוה ופעולה טובה, שיעמש

הזוגמה ומופת בוריותו לתורה ומצוות, אבל יחד

עם זה 'ואשר יציאם ואשר יביאם', שלא יסתפק

בהו שהוא לומר ועוסק בתורה ובמצוות, ויאמר די

להפקיע את עצמו, אלא דיא גם בשביל עדתו -

שגם הם קיימו את מצוות ה'.

"יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה,

אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יציאם

ואשר יביאם" (במדב כ"ג, ט"ז-י"ח), הקשה הרב"ק רבי

מאיר הורוויץ זצ"ל מדיניקוב בספרו **אמרי נועם'**,

מדוע כפל הכתוב לשונות ותירץ עפ"י דברי רש"י

'ללמדך שבחן של צדיקים, כשנפטרים מן העולם

אנום מבקשים צרכי עצמן רק צרכי ציבור'. ובואר,

דהנה דאחד הבא אל הצדיק ונפדך לאהר ישועה,

שיעתור בעדו, צדיק ללוות עיקר העבדות של

הצדיק שלא בפני אותו האדם, רק בעת הפרדו כמנו צריך שיהיה חקוק על לבו שלא ישכח להתפלל בעבורו.

אמנם, גם בפני צריך להראות שיתלה עצמו עליו, וחדבר נוגע לפנשו, למען ידעוהאדם שאינו משליך דבריו אחרי גויו, ויהיה לו אמונה בצדיק, ועל ד"ה תבוא ישועתו.

וזהו אשר יצא לפניהם - דהיינו בפניהם, להראותם שהוא המוציא והמביא, והוא יעמוד לימין צדקם להביא עזרתם. ואשר ויציאם ואשר יביאים - דהיינו שלא די בזה לבד מה שיתפלל תיכף בשעה שהאדם מבקש ממנו, אלא אף שלא בפניו יהיה הוא המוציא והמביא.

וזה ללמדך שבחן של צדיקים, שאפילו כשנפטרים מן העולם, מלשון הנפטר מחברי (בפסוק ל"א), כשנפטר לביתו להתבודד ואינו בידו עם העולם הבאים לבקש תפילתו, עם כל זה גם שלא בפניהם - ינוח צרכי עצמו ועסוק בצרכי ציבור, להעזיר בעדם כל טוב.

"יפקוד ה' אלקי החרחות לכל בשר איש על העדה"

(בפסוק כ"ז, ט"ו-י"ח), פירש רש"י: 'מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו. ודח"ק רבי יששכר דב מפעלא זצ"ל אמר פעם: ישנם שלושה סוגי מנהיגים - האחד: הוא הצדיק האמיתי, הכלול מופשטות ישראל והם מתאחדים בו, והוא צדיק בעצמותו. השני - אינו במדרגה הזאת, אך יש לו מעשים טובים הרבה, וחיותיו גדולות. והמנהיג השלישי - מתמנה מאת ה', משום שלפעמים אין בידו מנהיג משתי המדרגות הראשונות, ומכיון שאי אפשר לו לזור בלי מנהיג - משנה הקב"ה קדושתו אף על מי שאינו ראוי לה מצד עצמו.

אמרי שמואל • ל

הקדוש מולבין, ואמר לו: ידע לך שרבי משה בא אליך באמת לקבל אותך לרבי, הגם שהוא בעצמו אדם גדול מאוד. וגם אל רבי משה נגלה החזוה דקי ואמר לו: 'משה ויהלסטו אישמעק טאבעקי, (אתה תהיה ליהודי מנבך), והגיש לו קופסת כסף.

בבוקר ראה קופסה זו אצל הרבי מאפטא, ומאו ישבו שניהם אצל השולחן בשמחה.

הרה"ק המגיד מקאמינץ ז"ע אמר פעם: אינו יודע למה רבי משה סטענצער אינו מנהל עדה, אם לא שפחדו שלא תהיה לו אריות ימים. בערב ימיו לא היה יכול לצאת את ביתו, ושלה ואמר לתלמידיו **הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל ממוגילנעא ז"ע**: 'אני בגלות שאינו יכול לבוא אלי, והדין תלמיד שנגלה מגלין רבו עמו (נפחת י"ג), על כן הנכם מוכרחים לבוא אלי, וכן עשה תיכף, ונסע אליו.

"יפקוד ה' אלקי החרחות לכל בשר איש על העדה,

אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר ויציאם ויהיה" (בפסוק כ"ז, ט"ו-י"ח), האזן הרב יצחק מוויילנא

זצ"ל בספרו קהלת צחק, הביא דרשת הרב הגאון **המפורסם לשם, הפטיש הגדול, מו"ה יעקב (שלישי"א) זצ"ל**, בדרשתו הראשונה בעת שתקבל למ"מ ומו"ק בק"ק ווילנא זצ"ו בשנת תרמ"ג: צריכים להבין, הנה ל"ה למימור בקצור - לא תהיה עדה ה' כצאן בלי רועה, ולמה ליה להאריך בלשונו ולומר 'כצאן אשר אין להם רועה? אך הענין בזה הוא כן, דפועל 'רועה' לא קאי דוקא על רועה בהמות של אחרים, דגם הרועה עדר עצמו נקרא 'רועה', בדכתיב (ישעיה כ"ו א) 'רועה עדיו ירעה, ופירש שם חדי"ק 'כרועה אשר עדיו של עצמו ירעה' ע"ש.

ל • אמרי שמואל

ונראה דמי שהוא רועה עדר של עצמו, אף כי ישגיח עליהם שיהיה להם מרעה טוב, ומיץ צלולים, ואור טוב, בכל זאת אין מונתו לטובת הצאן, רק לטובת עצמו כי זה הוא עסקו ומסחרו, ומוזה מוציא חיות ידיו.

וזהו שאמר משה רבינו, ד'ישראל לא יהיו בלא פרנס, והגם שאנשים רבים ימצאו שירצו להיות פרנסים עליהם, אך על פי רוב - פרנסים כאלו, אינם מתכוונים - אלא רק לטובת עצמם, למצוא להם מזה פרנסתם. לואת ביקש מאת הקב"ה, כי יפקוד הוא פרנס על העדה, 'אשר יצא לפניהם... ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה, ר"ל שלא יפנה עליהם כזה רועה שאין מתכוין להם - אלא רק לעצמו, דאם כן אין הרועה שלהם - רק הם של הרועה, דפרנס כזה לא טוב. אלא שהם זקוקים לפרנס שיהיה מיוחד לטובת העדה, ולא בהיפך.

"יפקוד ה' אלקי החרחות לכל בשר איש על העדה,

אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר ויציאם ויהיה" (בפסוק כ"ז, ט"ו-י"ח), האזן החסיד רבי נתן **אשר יבאם ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם וישטעטנער זצ"ל** הביא באחת משיחותיו בדברים **רועה"** (בפסוק כ"ז, ט"ו-י"ח), האזן **החסיד רבי נתן שאמר הכתב סופר** להלמידיו קודם פטירתו, וז"ל: ופירש פה קדוש, דהנה מה ההולק בין רועה לבין מנהיג? דהנה הרועה אינו מתכוין לשלום ולמכרם לסוחרים ולהעניש מהם ממון רב. א"כ הרועה הוא רק לשלומם ולטובתו הפיטית. אבל מנהיג ישראל, אמור לו לחשוב על עצמו כלל, רק לחשב כל היום על טובת העם.

והנה באם יבוא ח"ו סכנה לעם או לצאן, הרי

לרביאם ולהחזירם לבתם שלא ישיטטו בחוצות

עיתים לתורה בכל ערב ובוקר, וכן עליו לדאוג

לחוציאם מבתם אל בית המדרש ולקבוע עמם

אנם באים מעצמם, והפקידו של הרב הוא

לפניהם ואשר יבוא לפניהם: אך יש גם כאלו אשר

לחיות נפשם השוקק, וע"ז נאמר 'אשר יצא

מבוקשם - לצאת ולבוא לפניהם כדברי תורה,

תורה מפני הרב, וחובה מוטלת עליו לספק

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

למיומר 'ככלב', והוא דבר פלא מדעת ראשוני,

הוא אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

עכ"ל.

"ונתת מוֹדֵד עֲלֵי" (מכדב"ר כ"ו, ב), איתא בגמ' (בבא

בבא ע"ה) 'אמר רבי תנאי: מוֹדֵד' ולא 'כל הוד'.

וקנים שבאותו הודו אמרו: פני משה כפני חמה,

פני יהושע כפני חמה, אוי לה לאותה בושח אוי לה

לאותה כלומה: בספר 'לקט מאורי אורי, הובא

מעשה שהיה כשנפטר ה'ק' רבי אברהם יהושע

העשיל מסקוירא צ"ל, שנכנסו נכבדי העיר לבנו

ה'ה'ק' רבי יוסף מאיר ממואזינווקא צ"ל לעטרו

בכתר הדגולה למלא מקום אביו הקדוש, והוא

מורב עוותנותו סורב - באמרו שאין בידי למלא

מקום אביו הק' כי שבילי הצדיקים לא נהרין ליה.

אמר לו הגה"ח רבי נפתלי דין צ"ל הרב דמותא

שהיה ראש המורברים: הנה שמעתי מוקמי

החסידים שבעת שנפטר המגיד מטשעניאביל

זי"ע אז סירב בנו ה'ה'ק' רבי יצחק מסקוירא צ"ל

לקבל על עצמו על הדגולה, באמרו ג"כ ששבילי

הצדיקים לא נהרין ליה, ועם כל זאת היה אה"כ

צדיק מפורסם.

נענה ה'ה'ק' רבי יוסף מאיר צ"ל ואמר: בדברים

מבואר מאמר רבי חנינא, דהנה לכאורה קשה הלא

גם צעירי הדור ראו כי 'פני משה כפני חמה ופני

יהושע כפני חמה', ולמה דוקא הקנים אמרו

ככה? אלא כנראה שמפני שהצעירים ראו את

משה בוקנותו ואת 'יהושע בנערותו, על כן השבו

שגם משה בימי נעוריו היה כפני חמה ורק לעת

זקנותו נעשו פניו כפני חמה, וכן יהושע כשיבא

לימי הזקנה גם הוא יהיה כפני חמה. אבל הזקנים -

שהם ראו פני משה כפני חמה גם בימי נעוריו - לכן

הם אמרו 'פני משה כפני חמה פני יהושע כפני

חמה, אוי לה לאותה בושח'.

הוועה יברח הראשון ויתור את הצאן לבדם בלי

השגחה, לא כן המנהיג - שהוא יהיה זה אשר יצא

הראשון להלחם נגד הסכנה, ויעזור לבני עמו שלא

יארע להם שום סכנה.

ובקשה זו ביקש משה רבינו מוכב"ר, 'פקוד ה'

אלקי הרוחות וגו' איש על העדה, איש אשר יצא

לפניהם, וישגיח עליהם בהשגחה גדולה, 'ולא

תהיה עדה ה' כצאן אשר אין להם רועה' - היינו

שלא יהיה בבחינת רועה שאינו דואג להם לצאן

ואו נמצא שבאמת אין רועה לצאן, כי הוועה דואג

רק לעצמו. אלא שישים עליהם איש שיהיה

בבחינת מנהיג אמיתי הדואג לשלום וטובת עמו

וצאן מורעיתו, עכ"ה.

זה היה באמת כל המנהיג של הכתר סופר,

בורצת ההנהגה והעמדת תלמידים הרבה.

"אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר

יציאם ואשר יביאם" (מכדב"ר כ"ו, ט"ז-ט"ח), ביאר הגאון

החסיד רבי יצחק יעקב ווייס צ"ל נאב"ד 'העדה

ההדית בעל המנחת יצחק: לרב ומנהיג קהילה

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

ואריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

יש כמה תפקידים בהתהללותו מול קהל ועדה

וישראל, כנרמו בפסוק - דלכאורה צ"כ כפל

האריכות הליטות, אלא הענין הוא כי יש בני אדם

שנפשם השקה בתורה ודם באים מעצמם לבקש

[illegible]

פרשת פינחס תשפ"ד

י"ח האשה אשר הקריבו לה כבשים בני שנה תמימים שנים ליום עולה תמיד, את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בני הערבים" (במדבר כ"ח, ד-ה).

ז"ל בספר 'תורי זהב': 'שמעתי אומרים בדרך מוסר, בשם הוותיק חסיד המופלא איש אלף מה' יצחק הנקרא רבי איצק דראבנשטיר וצלה"ה, הדועל נהג שמענבים כעס על חבריהם עד יום ערב יום הכיפורים ואז מפייסים זה את זה, ואין זה הדרך ישכון אור. כי צריך האדם למחול לחבירו קודם השינה על כל מה שעשה לו חבירו דבר שאינו הגון באותו יום, ולומר: 'שאירי ליה מארי לל מאן דמצעי לי, וכן אם הטא אדם מגדו בליה צריך למחול קודם אור השמש כנדע מוורה, ולא לכבוש כעס על חבירו שנה תמימה. וזה אומרו "ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה" - שתעשו לו נחת רוח מזה, וכבשים בני שנה תמימים - רצה לומר זה הדבר אשר כבוש בלבכם שנה תמימה - עד ערב יום הכיפורים - לא תעשו כן, אלא שנים ליום - שני פגמים ביום, את הכבש אחד תעשה בבקר - מה שכבוש בלבכם, ותעשו לשון תיקון כדכתוב (וי"א י"ח, ט) "ובן הבקר אשר עשית, זאת הכבש השני תעשה" - תתקן, כי"ן הערבים - קודם השינה, עד כאן שמעתי, ודפח"ח".

"שנים ליום עולה תמיד" (במדבר כ"ח, ד) מסופר שהאזן רבי יצחק מליסא וצ"ל בעל החוות דעת נדפס פעם לבימים והתאכסן אצל הרב רמב"ם האזן רבי אחיה קטליבניו וצ"ל, רבי אחיה היה מחזיק גדול ותמיד היה עוסק בתורה, והיה זה גם על השמן וזמן האכילה ושינה. כשנפדרו אמר לו וקדש עצמו במותר לו ובדבר רשות.

הרב מליסא: אני מבדך אותך שיקום כן שנים ליום עולה תמיד. לא הבין רבי אחיה כוונת הדברים, הסביר לו הרב מליסא: הישולחן ערוך חלק א"ח מתחיל בשיטותיה לגדרי תמיד, ומסיים בסוב לב משתה תמיד, ולכן אני מבדך אותך ששני התמידים לא יתערבו, שתאכל בשעת סעודה ותלמד בשעת תלמוד.

"את הכבש אחד תעשה בבקר" (במדבר כ"ח, ד).

הגה"ח רבי משה מייזר וצ"ל הבא, שפעם נגס סוחר שוורים גדול אל הדד"ק מאפא וצ"ל, וביקש ממנו שיעתיר בתפילה על מנת דבר שפוגעת בשוורים רח"ל. השיבו הדד"ק: דאם אהרט דיר נאדרינס, וואס מיראט היינט דעם קרבן התמיד. ניט מקריב גווען!?! (מראותיך משפיע שיה שיהים לא הקרב קרבן התמיד בבית הקברות לא מבידך אותך מלל?).

"את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים" (במדבר כ"ח, ד). שח האזן חסיד ר' אליעזר חד פרידמן וצ"ל: אזורי שוהיה הדד"ק בעל ה'אמרי חיים וצ"ל מורל ער כן מאד - שלא להיות לחוט אחר דברים המותרים, רק למשוך דירי מזה.

ופעם שמעתי מפ"ק לפרש את הפסוק 'את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', שאפשר לפרש 'כבש' מלשון כבישת הרצון, שחייב האדם לכבוש מעשיו ורצונותיו בבקר קודם שיוצא לעסקיו במשא ומתן, שיהיו כולם באמונה בלא טמור חשש גל ואנוחה, וכן הערבים לפנות ערב בעת חזרתו לביתו - יתאפק וקדש עצמו במותר לו ובדבר רשות.

[illegible][illegible]

"ובעשור לחדש השביעי הזה מקרא קדש יהיה לכם ומונחתם ונסכים לפרים לאילים ולכבשים"

הזאת גבול זה - היא מסירות נפש של ממש.

בין המנה הראשונה למנה השנייה.

השאלה היא היכן בדיוק עובר אצל האדם הגבול

המנה הראשונה והכרחית, וזוהי צורת ההיחייב שלי.

היא: 'אני יכול, מדובר על דברים שהם בבחינת חיו רבי עקבא אייגר או הרה"צ זצ"ל? תשובתו כששואלים 'יהודי מדוע אני חי באותה דרגה בה

הראשונה ומתחילה המנה השנייה...

מוותרות, כל הויכוח הוא מתי נגמרת המנה

הראשונה הכרחית, והמנה השנייה היא בגדר

וכך אמר ר' יושע בער: כולם מודים שהמנה

אשכור את האותות.

ענה לו יעקבליה: מסכים אני למה שדברנו, אולם

לא כעת, מנה זו היא הכרחית, במנה השנייה

המראים לימים זאת הלכה למעשה.

שלמדנו אודות שירת הראות, כעת הזמן

נגיש ליעקבליה תלמידו ואמר לו: אתה זוכר

כמנה אחרונה 'קומפוט' מיוחד מאוד. המלמד

שם מאכלים כיד המלך, בסוף הסעודה הובא

אחד נערכה מסיבה אצל אחד העשירים והוגשו

הקטנים ברוסיה לא היה חיידר לילדים, והעשירים

נענה ר' יושע בער זצ"ל ואמר לו: פעם בכפרים

מוותרות, רק את הצרכים ההכרחיים...

אודות משפחתו הוא התבטא ואמר: 'אצלנו אין

ראש ישיבת בריסק יהודי אמריקאי, ובתוך דבריו

בביתו של האנן הרב יושע בער סולובייצ'יק זצ"ל

להמחשת הענין הביא מעשה - שפעם התארח

קובע זאת לפי צורת הדברים שלו.

הראות, ואף צריכה להיראות השבת, כל אחד

פרשת פינחס תשפ"ד

"בחדש השביעי באחד לחדש... ועשיתם עולה ליה"

נזיחה לה" (בפסוקי"ט א-ב), כתב המעשה ביהודה

(פר' תפ"א, פס"ו, ונקרא באלה הכתוב: 'עוד טעם שקבעו

די' ימים לאמירת סליחות לפני ראש השנה, שכן

מצינו בקרבנות שטעונים ביקור ממום די' ימים

קודם הקרבן. ובכל הקרבנות בפרישת פינחס

כתוב 'והקרבנתם עולה', ובראש השנה כתוב

'ועשיתם עולה' - ללמד שבד"ה יעשה אדם עצמו

כאילו מקריב את עצמו, ולכן קבעו די' ימים לבקר

כל מומי חטאתו ולשוב עליהם.

ביאר הגאון הרב שמשון דוד פינקס זצ"ל בספרו

אמרי שמואל ♦ מב

א"כ נקריב אותו רק בריצון - בלי טעם, וא"ש.

וזהו נעשה בריצון, להעדת לבוא הא בטל הטעם,

שאין בו טעם, רק רצון פשוט, דאין טעם לרצון.

לקרבן ששיר ראש החדש, וידוע ד'רצון הוא ענין

החומר, א"כ לעתיד כבר לא יהיה סברא ומעם

לכא כתב (שע"ה לו כ"ו) 'וזהו אור הלכה כאור

הקרבנות אינם נעשים בריצון? וביאר, דעיקר ששיר

ראש החדש בא לכפרה על מיעוט הירח, ולעתיד

התורה הלשון בריצון, דפשיטא הוא, וכי כל

הקרבנות אינם נעשים בריצון? וביאר, דעיקר ששיר

מוסף דר"ח אומרים 'מזבח החדש בציון תכין ועולה

אבי"ד סאטמאר בספרו 'קין לרוד', דבהפילת

הירח, דייק דה"ק ר"ב אליעזר דוד גרינוואלד זצ"ל

הקב"ה: ששיר זה יהא כפרה על שמיטתו את

ששיר של ראש החדש שנאמר בו לה', אמר

בבמי (החיל"ס) 'אמר רבי שמעון בן לוי: מה נשתנה

וששיר עושים אחד להטאת לה" (בפסוקי"ט, א"תא

נתקנה הלכה.

אתהויתנו מה שעדיין לא הגיע משיר, ועדיין לא

פרשת פינחס תשפ"ד

קטניות, למחר מאכלו ירק, פוחת וחולך כפרי
ההג: תמה האון רבי יצחק דוב קאפעלמאן זצ"ל
בספרו 'שיח יצחק', דלכאורה הרי זה נראה
כקמטות, כמה שמאכל את האורח בכל יום
פחות ממה שהגויש לו יום אתמול, וכי איזה מידת
דרך ארץ יש בזה, דהרי לעיני בשר נראה כמי
שמוכזז לאורח לעזוב את ביתו, כי הוא פוחת
וחולך במאכלו עד שלבסוף לא יתן לו מאומה,
במטרה שהאורח ירגיש שאין חפצים בו עוד?
וביאר, דלאמיתן של דברים - אדרבה זו היא הדרך
ארץ האמיתית, כי ירדה תורה לסוף דעתו של
אדם, דכידוע למי טורחים בהנהגתו להבין
סעודה גדולה ומפוארה במאכלים מיוחדים,
דוקא לאורח שאינו בא אלא לפרקים - אחת
בשנה, ולא כן הדבר אצל בני הבית, שאין מאכילין
אותן אלא מאכלים פשוטים, משום שהם סמוכין
על שולחן במשך כל השנה, ואדרבה בזה הוא

מכך...

בני ביתך.

[ושמעתי אימרה בדרך צחות, לפרש דברי

המשנה ביאבות: יוסי בן יוחנן איש ירושלים

אומר: יהי ביתך פתוח לרוחה, ויהיו עניים בני

ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה, אם בריצונך

להתמיד במצוות הכנסת אורחים שייהיו עניים בני

ביתך, עליך לומר לאשתך אל תרבה, שאם היא

תשתדל תמיד להרבות ולהעשיר את סעודת

האורחים בכל טוב ארץ מצרים, לא תוכל להמשיך

ולתמיד במצווה זו שעלול אתה להתרועע